

K JUBILEU KARLA PALASE

Sedmdesátin se 24. srpna 2001 dožívá docent Ústavu české literatury Filozofické fakulty Masarykovy univerzity PhDr. Karel Palas, CSc. Rodák z Budišova u Třebíče vstoupil po ukončení gymnázia ve Velkém Meziříčí na Filozofickou fakultu, kterou v r. 1955 absolvoval. Jako nadaný student se už koncem studia stal asistentem a interním vědeckým aspirantem, jeho kandidátská disertační práce věnovaná konvergentním a divergentním tendencím v české literatuře 17. a 18. století tematicky předznamenala jeden ze základních směrů jeho budoucího vědeckého usilování. Palasův další odborný růst dokládá série prací věnovaných regionalismu v české literatuře daného období, žánrově podobě pololidové tvorby (hanácké lidové zpěvohry), osobnostem dosud opomíjeným, písmákům, lidovým veršovcům (Jiří Volný, Jan Tomáš Kužník aj.). Studie materiálově cenné, zpracovávající tvorbu východočeského regionu a Hané, vyústily posléze v habilitační spis K problematice krajové pololidové literatury 18. století, vydaný tiskem v r. 1964. Docentem dějin české literatury byl K. Palas ustanoven v r. 1966.

K otázkám pololidové literatury, jejího vztahu k literatuře umělé a folklóru se vracel v dalších letech neustále, a to nejen z hlediska regionálního, ale též obecně slovanského, zkoumal její souvislosti s barokem, zejména s barokní kancionálovou písní, jak to dokládá jeho příspěvek na dnes často s uznáním připomínané brněnské konferenci O barokní kultuře konané v r. 1968, ale je to též přednáška Barokní tradice v raněobrozené poezii (1968-9); stejně tak zaznamenával kontakty baroka s nastupující epochou národního obrození (je to např. studie Receptce starší duchovní písně v době obrozené z r. 1972).

Druhým směrem Palasova vědeckého zájmu je bádání o literární tvorbě spjaté s Brnem a jeho okolím, jak to dokládá nejvýznamnější práce z okruhu věnovaného této tematice, jeho účast na publikaci Dějiny Brna I. (1968). Je tu však ještě okruh českých autorů přesahující časově až do 20. století, jimž věnoval pozornost badatelskou (T. Nováková, M. Mikšíček, V.M. Kramerius, R. Těsnohlídek, J. Mahen, A. Lustig a další) a k jejichž interpretaci přispěl též jako editor. Editorická činnost tvoří další významnou kapitolu Palasovy práce: týká se textů beletristických i odborných. Palas v období od 50. do 80. let sám připravil nebo se spolupodílel na vydání prací autorů většinou spojených s moravským kulturním životem (R. Těsnohlídek, J. Mahen, M.J. Sychra, L. Blatný, G. Preissová, V. Mrštík, aj.), objevná je jeho kritická edice básnických překladů

H. Jelínka (1983, spolu s V. Válkem). Redigoval však i práce odborné (např. spolu s J. Levým sborník *Teorie verše II* z r. 1968 a spolu s D. Jeřábkem a M. Kopeckým sborník *Literárněvědné studie*. Profesoru J. Hrabákovi k šedesátinám z r. 1972), opakovaně redigoval skriptum kolektivu badatelů katedry pro studenty Letní školy slovanských studií věnované české literatuře (a posléze rozšířené též o slovenskou), zastával funkci tajemníka redakce *Spisů FF BU* a *Sborníku prací BU* (1965-1969), byl členem redakčního kolektivu *Ročenky UJEP* v Brně 1967-1985 (1987). Tento stručný výběr nemůže postihnout Palasovu publikační činnost v celé šíři, její úplný výčet do r. 1992 je uveden ve *Sborníku prací Filozofické fakulty Masarykovy univerzity D39*, 1992.

Nesmí být opomenuta ani Palasova práce pro katedru, v jejímž čele stál v letech 1970-76 a 1990-91, stejně jako jeho příkladná činnost učitelská, v níž je vzácným způsobem spojeno jeho učitelské nadání, oceňované generacemi studentů, s prací nad vyučovacími texty. V současnosti připravuje skriptum *Úvod do studia literatury*, v němž zúročuje své dlouholeté pedagogické zkušenosti, a dále rozpracovává učební text o literatuře pro mládež od jejích počátků do národního obrození včetně, stejně jako obsáhle pojatý přehled literatury 19. století zahrnující nově i její vývoj na Moravě, práci materiálově novou a závažnou. Přestože zdraví nedopřává K. Palasovi, aby mohl vykonávat své učitelské povolání, zůstává v živém kontaktu se studenty, je vedoucím doktorských prací, laskavým a pečlivým konzultantem, předním odborníkem, jehož práce náležejí k tomu základnímu, co bylo v soudobé literární vědě k dějinám literatury 18. a 19. století řečeno.

Hana Bočková